

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 16 września 2014 r. r.

DOLiS/DEC-902/14/72294,72297

dot.

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1, art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., nr 267 z późn. zm.), art. 12 pkt 2, art. 22 oraz art. 18 ust. 1 pkt 2, art. 22 i art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Pana K.A., na zaniechanie wykonania przez Księdza Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej [...] z siedzibą w C., obowiązku uaktualnienia jego danych osobowych, oraz na przetwarzanie jego danych osobowych przez Księdza Proboszcza ww. Parafii w zakresie jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, i wszelkich innych informacji niezwiązanych bezpośrednio z udzielonymi sakramentami,

- 1) **nakazuję Proboszczowi Parafii Rzymskokatolickiej [...], z siedzibą w C., przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Pana K.A., polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem Pana K.A., zawartym w jego „oświadczeniu woli” z dnia [...] października 2013 r.,**
- 2) **odmawiam uwzględnienia wniosku Pana K.A., w zakresie nakazania Proboszczowi Parafii Rzymskokatolickiej [...], z siedzibą w C., doręczenia mu aktu chrztu z adnotacją, zgodnej z żądaniem Pana K.A., zawartym w jego „oświadczeniu woli” z dnia [...] października 2013 r.,**
- 3) **w pozostałym zakresie umarzam postępowanie.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana K.A., zwanego dalej Skarżącym, na zaniechanie wykonania przez Księdza Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej [...], z siedzibą w C., zwanego dalej Proboszczem Parafii, obowiązku uaktualnienia jego danych osobowych, oraz na przetwarzanie jego danych osobowych przez Księdza Proboszcza ww. Parafii w zakresie jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, i wszelkich innych informacji niezwiązanych bezpośrednio z udzielonymi sakramentami.

Skarżący zarzucił Proboszczowi Parafii, iż mimo złożenia przez niego oświadczenia woli o jego wystąpieniu z Kościoła Katolickiego, nie otrzymał od Proboszcza Parafii odpowiedzi, w związku z czym wniósł do Generalnego Inspektora o zastosowanie środków dostępnych dla Generalnego Inspektora w celu cyt.: „w celu nakazania Proboszczowi Parafii (...) dopełnienia ciążącego na nim w myśl Ustawy obowiązku zastosowania się w całości do żądań zawartych w przesłanym piśmie”.

W toku przeprowadzonego postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, co następuje.

1. Skarżący pismem z dnia [...] października 2013 r. poinformował Proboszcza Parafii, iż cyt.: „działając w oparciu art. 60 Kodeksu cywilnego, korzystając ze swoich praw zawartych w art. 2 pkt 2a Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (...), z dniem dzisiejszym występuję z Kościoła Katolickiego ze skutkiem natychmiastowym. Jednocześnie wycofuję zgodę na podleganie jego doktrynie (Katechizm Kościoła Katolickiego) i prawu (Kodeks Prawa Kanonicznego). Oświadczam, że w oparciu o art. 2 pkt 5 Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania nie jestem obowiązany uzasadniać swojej decyzji. Ponadto nie wyrażam zgody na przekazywanie informacji o tej decyzji osobom trzecim. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych (...) występuję do Księdza Proboszcza, jako administratora moich danych osobowych, o ich uaktualnienie w Księdze Chrztałów poprzez naniesienie adnotacji o treści *»Wystąpił z Kościoła Katolickiego skutecznym oświadczeniem woli z dnia [...] października 2013«*. Na potwierdzenie dokonania zmiany proszę o przesłanie odpisu sprostowanego aktu chrztu. (...) W szczególności wnoszę o usunięcie bez zbędnej zwłoki ze zbiorów Parafii przetwarzanych danych dotyczących mojej sytuacji rodzinnej, majątkowej, zdrowotnej i wszelkich innych informacji niezwiązanych bezpośrednio z udzielonymi sakramentami.”
2. W toku podjętych czynności Generalny Inspektor odebrał wyjaśnienia od Księdza Proboszcza, w treści których zostało wskazane, iż cyt.: „nie przetwarzam danych osobowych Skarżącego (...), z których jedynie informacje o przyjętych przez niego sakramentach wtajemniczenia chrześcijańskiego zawarte są w księdze chrztu tut. parafii. Skarżący jest członkiem wspólnoty Kościoła Rzymskokatolickiego; jego Oświadczenie woli z dnia [...] października 2013 r. nie spełnia wymogów zarządzenia Instrukcja postępowania w sprawie wniosków osób, które żądają zaprzestania przetwarzania danych osobowych obowiązująca na terenie archidiecezji katowickiej z dn. [...]09.2012 (...)” Ponadto Ksiądz Proboszcz wskazał, iż jest Proboszczem miejsca chrztu Skarżącego.

W tym stanie faktycznym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje.

I.

Skarżący przedmiotem swojej skargi uczynił zarzut nieprawidłowości w procesie przetwarzania jego danych osobowych przez Proboszcza Parafii. Zarzucił on niewykonanie ciążącego na Proboszczu Parafii – jako administratorze danych osobowych – obowiązku uaktualnienia jego danych osobowych, polegającego na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji, iż wystąpił on z Kościoła Katolickiego. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, działając na podstawie i w granicach kompetencji

przyznanych mu ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwanej dalej także ustawą, przeprowadził postępowanie administracyjne, w toku którego ustalił, iż Skarżący nie poddał się procedurze formalnego wystąpienia z Kościoła Katolickiego, a swoje „oświadczenie woli” skierował do Proboszcza Parafii miejsca swojego chrztu.

Wskazać należy, iż przepis art. 43 ust. 2 ustawy stanowi, iż w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. W myśl natomiast przepisu artykułu 43 ust. 1 pkt 3, z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego.

Kościół Rzymskokatolicki niewątpliwie należy do instytucji o uregulowanej sytuacji prawnej bowiem jest instytucją, której funkcjonowanie zostało unormowane w Konstytucji RP, w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat oraz w ustawach, nad którymi umowa międzynarodowa ma pierwszeństwo. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust. 2). Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami (art. 25 ust. 5).

Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1989 r., nr 29, poz. 154 z późn. zm.) w przepisie art. 2 stanowi natomiast, iż Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami. Ustawa niniejsza określa zasady stosunku Państwa do Kościoła, w tym jego sytuację prawną i majątkową (art. 3 ust. 1). W sprawach odnoszących się do Kościoła, nie uregulowanych niniejszą ustawą, stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy prawa, o ile nie są sprzeczne z wynikającymi z niej zasadami (art. 3 ust. 2).

Wskazać w tym miejscu należy, iż w wyroku z dnia 27 marca 2013 r. (sygn. akt I OSK 932/12) Naczelny Sąd Administracyjny odnosząc się do umorzenia przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych postępowania toczącego się w analogicznym przedmiocie wskazał, iż cyt.: „[w] art. 43 ust. 1 pkt 3 jest mowa o danych dotyczących osób należących do kościoła. Tak zdefiniowany zbiór nie zawiera danych dotyczących osób nienależących do kościoła. Dane osób nienależących do kościoła tworzą zbiór odrębny, nawet jeśli dane są przetwarzane na potrzeby kościoła i jeśli są zgromadzone na materialnych nośnikach danych zawierających zarówno dane osób należących, jak i osób nienależących do kościoła. Okolicznością przesądzającą o zakwalifikowaniu danych do jednego ze zbiorów jest

rzeczywista przynależność lub brak przynależności osoby, o której dane chodzi, do kościoła (por. Janusz Barta, Paweł Fajgielski, Ryszard Markiewicz „Ochrona danych osobowych. Komentarz”, LEX 2011, teza 6 do art. 43). Ustalenie tej przynależności nie może być oderwane od chwili rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie ochrony danych osobowych. GIODO ma bowiem, tak jak każdy organ administracji publicznej załatwiający sprawę w formie przewidzianej w art. 104 § 1 K. p. a. w związku z art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych, obowiązek wydania decyzji w oparciu o stan faktyczny i prawny z daty orzekania. Przepisy art. 32 ust. 1 pkt 6 oraz art. 43 ust. 2 w związku z art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych nie wprowadzają odmiennej regulacji w tym zakresie. (...) Przepisom materialnym odpowiadają pełne bądź ograniczone kompetencje GIODO, przy czym zakres uprawnień, w zależności od osób, których dane dotyczą, został określony w art. 43 ust. 2. Wobec przetwarzania danych wrażliwych z art. 27 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 43 ust. 2 w związku z art. 43 ust. 1 pkt 3, GIODO zachowuje pełne kompetencje, w tym także wskazane w art. 12 pkt 2. Wobec danych dotyczących wyłącznie członków kościoła, przetwarzanych w warunkach określonych w art. 27 ust. 2 pkt 4, GIODO nie przysługują uprawnienia wymienione w art. 43 ust. 2 ustawy”.

Analiza ww. przepisów prawa, jak i orzecznictwa sądów administracyjnych prowadzi do wniosku, że decydującym dla wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest ustalenie, czy aktualnie Skarżący jest członkiem Kościoła Katolickiego. Faktyczne pozostawanie przez Skarżącego członkiem Kościoła Katolickiego spowoduje, iż kompetencja do wydania przez Generalnego Inspektora merytorycznej decyzji w sprawie zostaje wyłączona mocą przepisu art. 43 ust. 2 ustawy, zaś pozostawanie przez Skarżącego poza wspólnotą tego Kościoła przesądzi o możliwości korzystania przez organ z ww. kompetencji.

Przywołać w tym miejscu także należy argumentację Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażoną w wyroku z dnia 18 października 2013 r. (sygn. akt I OSK 129/13), w którym Sąd, w analogicznej sprawie, odnosząc się do autonomicznej działalności Kościoła Katolickiego podniósł, iż cyt.: „[w]skazana autonomia nie oznacza jednakże braku jakiegokolwiek podporządkowania kościoła lub związku wyznaniowego przepisom powszechnie obowiązującego prawa np. o ochronie danych osobowych. Inaczej mówiąc, w tych kwestiach, które nie zostały mocą aktów prawnych przekazane kościołom lub związkom wyznaniowym do ich wyłącznego decydowania, zastosowanie znajdą przepisy prawa powszechnie obowiązującego, o ile oczywiście regulują konkretne zagadnienie. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż nie jest rolą sądów administracyjnych ani tym bardziej organów administracyjnych ocenianie wewnętrznych regulacji danego kościoła lub związku wyznaniowego w zakresie np. skuteczności i wymagań ustanowionego – tymi wewnętrznymi przepisami – aktu apostazji. Jak wyżej wskazano, zarówno kwestie związane z wstąpieniem jak i wystąpieniem z danego kościoła lub związku wyznaniowego są ich sprawą wewnętrzną, o ile nie dotyczą uprawnień lub obowiązków danego podmiotu o charakterze zewnętrznym, gwarantowanych przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Z uwagi na to, że sprawa niniejsza dotyczy ochrony danych osobowych oraz wolności sumienia i wyznania, mamy w niej do czynienia z podstawowymi prawami obywatela, ułożonymi w sferze prawa powszechnego. W konsekwencji sprawa ta musi zostać oceniona na gruncie przepisów powszechnie obowiązujących, tj. Konstytucji RP i ustaw. (...) ocena skuteczności oświadczenia skarżącego o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego w kontekście prawa powszechnego była obowiązkiem organu (...)”. Analogiczne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 18 października 2013 r. (I OSK 1487/12), 24 października 2013 r. (I OSK 1828/12).

Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika, iż Skarżący zwrócił się do Proboszcza Parafii o uaktualnienie swoich danych osobowych w ww. zakresie, wskazując jednocześnie, iż występuje z Kościoła Katolickiego. Jak Skarżący wskazał w treści swojej skargi nie otrzymał on odpowiedzi od Proboszcza ww. Parafii. W ocenie Proboszcza Parafii, Skarżący – z uwagi na niezastosowanie się do ww. procedury – pozostaje nadal członkiem Kościoła Katolickiego. Odnosząc jednak powyższe stanowisko Proboszcza Parafii do zapatrywań wyrażonych w tym przedmiocie przez Naczelny Sąd Administracyjny, podkreślić należy, iż kwestia skuteczności wystąpienia przez zainteresowaną osobę z Kościoła Katolickiego nie może być rozpatrywana na gruncie regulacji wewnętrznych tego związku wyznaniowego. Bezspornym jest, iż Skarżący złożył Proboszczowi Parafii, tj. administratorowi swoich danych osobowych, oświadczenie o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego wraz z wnioskiem o uaktualnienie w tym zakresie swoich danych osobowych w księdze chrztów. Uznać zatem należy, iż Skarżący wyraził dostatecznie jasno swoją wolę co do dalszej przynależności do tego związku wyznaniowego. Wolność w zakresie przynależności do związku wyznaniowego, zagwarantowana przepisami Konstytucji oraz ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. poz. 1965 z późn. zm.) nie może zostać ograniczona przepisami wewnętrznymi związku wyznaniowego. Jak bowiem wynika z przepisu art. 2 pkt 2a rzeczonego aktu prawnego, korzystając z wolności sumienia i wyznania obywatele mogą w szczególności należeć lub nie należeć do kościołów i innych związków wyznaniowych.

Przepis art. 35 ust. 1 ustawy stanowi, iż w razie wykazania przez osobę, której dane osobowe dotyczą, że są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały zebrane z naruszeniem ustawy albo są zbędne do realizacji celu, dla którego zostały zebrane, administrator danych jest obowiązany, bez zbędnej zwłoki, do uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania danych, czasowego lub stałego wstrzymania przetwarzania kwestionowanych danych lub ich usunięcia ze zbioru, chyba że dotyczy to danych osobowych, w odniesieniu do których tryb ich uzupełnienia, uaktualnienia lub sprostowania określają odrębne ustawy. Biorąc powyższe pod uwagę, Proboszcz Parafii winien niezwłocznie usunąć uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych Skarżącego, stosownie do nakazu sformułowanego w niniejszej decyzji.

II.

Odnosząc się natomiast do wniosku Skarżącego o nakazanie Księdzu Proboszczowi przesłania odpisu sprostowanego aktu chrztu, wskazać należy, że Generalny Inspektor podejmuje działania w zakresie kontroli legalności procesu przetwarzania danych osobowych, natomiast nie podejmuje działań w zakresie nośników danych, a za taki należy uznać sprostowany akt chrztu. Nie jest możliwe zatem nakazanie przez Generalnego Inspektora Proboszczowi ww. Parafii doręczenie Skarżącemu aktu chrztu z naniesioną adnotacją o jego wystąpieniu z Kościoła Katolickiego.

III.

Na koniec odnosząc się do wniosku Skarżącego o nakazanie Księdzu Proboszczowi usunięcia jego danych osobowych z zasobów ww. Parafii w zakresie informacji o jego sytuacji rodzinnej, majątkowej, zdrowotnej i wszelkich informacji niezwiązanych bezpośrednio z udzielonymi sakramentami, wskazać należy, iż w toku niniejszego postępowania zostało ustalone przez organ, iż Ksiądz Proboszcz przetwarza jedynie informacje na temat przyjętych przez Skarżącego sakramentów, stosownie do jego żądania. Oznacza to, iż nie jest możliwe nakazanie Proboszczowi usunięcia ww. danych osobowych Skarżącego.

Stosownie do postanowień art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.), zwana dalej Kpa, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Ustalenie przez organ publiczny zaistnienia przesłanki, o której mowa w art. 105 § 1 Kpa, zobowiązuje go, jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie, do umorzenia postępowania, nie ma bowiem w sytuacji zaistnienia tej przesłanki podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, a dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy. Bezprzedmiotowość postępowania może być także wynikiem zmiany stanu faktycznego sprawy.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak na wstępie.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., nr 101, poz. 926 z późn. zm.), art. 129 § 2 w zw. z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.), strona niezadowolona z niniejszej decyzji, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, może zwrócić się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa) z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.